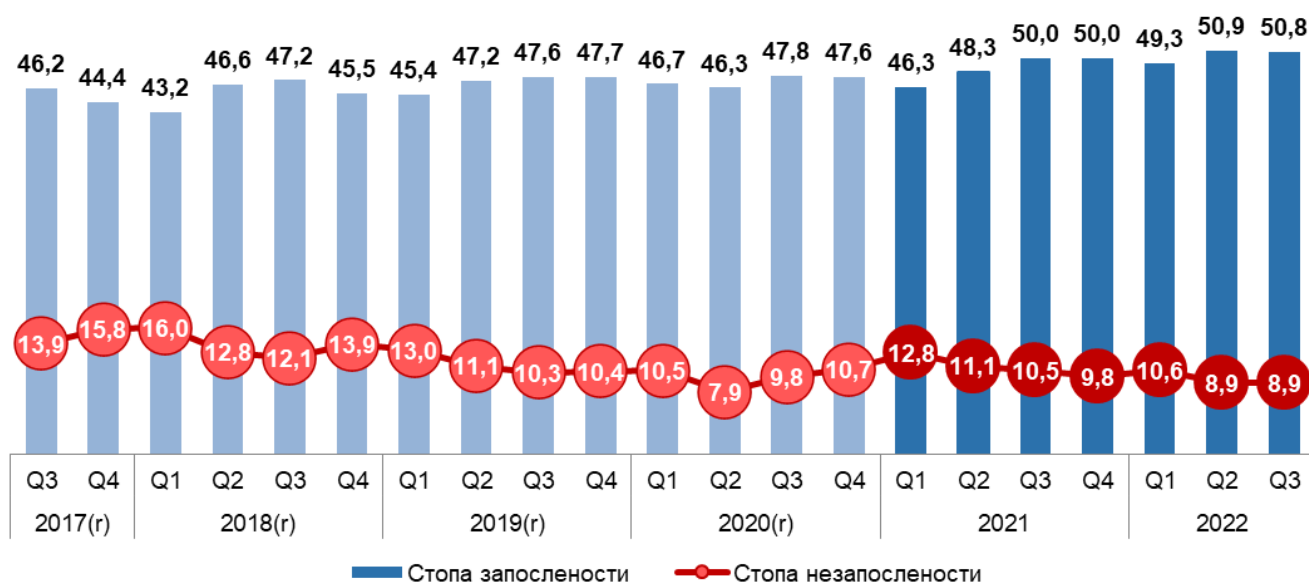

Анкета о радној снази, III квартал 2022.

У трећем кварталу 2022. године број запослених износио је 2 942 000, а број незапослених 288 900. Стопа запослености за дати период износи 50,8%, а стопа незапослености 8,9%.

Граф. 1. Стопе запослености/незапослености, популација узраста 15 и више година, 2017–2022. (%)

(r) – ревидирани подаци.

Поређење са истим кварталом претходне године

У трећем кварталу 2022, у поређењу са трећим кварталом 2021. године, укупно становништво узраста 15 и више година смањено је за -63 900, при чему је становништво ван радне снаге смањено за -28 800 а контингент активног становништва мањи је за -35 100. У оквиру активног становништва (радне снаге) дошло је до међугодишњег смањења незапослености (-52 600) и повећања запослености (+17 500).

У оквиру укупне запослености дошло је до повећања формалне запослености (за +36 700) и смањења неформалне запослености (за -19 100). Формална запосленост ван пољопривреде бележи раст од +42 700, док је формална запосленост у пољопривреди смањена за -6 100. У оквиру неформалне запослености дошло је до смањења како неформалне запослености ван пољопривреде (-13 200), тако и неформалне запослености у пољопривреди (-6 000).

Стопа укупне неформалне запослености у трећем кварталу 2022. године износила је 14,0% и, у односу на трећи квартал 2021. године, мања је за -0,7 процентних поена (п. п.). Стопа неформалне запослености ван пољопривреде износила је 7,0% и, у поређењу са истим периодом прошле године, смањена је за -0,6 п. п., док је та иста стопа у пољопривреди износила 53,8 и незнатно је повећана (+0,1 п. п.) у односу на трећи квартал 2021. године.

Доминантан раст запослености на међугодишњем нивоу забележен је у старосној категорији 45–54 године, где је број запослених повећан за +31 900. Запосленост је порасла у популацији са средњим и високим образовањем (+43 200), док је број запослених са основним и мањим од основног образовања смањен за -25 700. У мушкој популацији, број запослених смањен је за -21 300, док је у популацији жена запосленост повећана, и то за +38 800. И поред оваквих супротних трендова, стопа запослености жена је и даље знатно нижа него стопа запослености мушкараца. Стопа запослености жена у трећем кварталу 2022. године износила је 43,9%, док је стопа запослености мушкараца износила 58,3%.

У трећем кварталу 2022, у односу на трећи квартал 2021. године, незапосленост је смањена за -52 600 (-15,4%), доминантно у популацији са средњим и високим образовањем, где је број незапослених смањен за -42 800 за годину дана. У мушкој популацији, број незапослених је мањи за -17 600 (-10,6%), док је број незапослених жена мањи за -35 000 (-20,0%).

Стопа дугорочне незапослености такође бележи пад на међугодишњем нивоу. У трећем кварталу 2022. године стопа дугорочне незапослености износила је 4,1%, што, у односу на трећи квартал 2021. године, представља смањење од -1,1%.

Територијално посматрано, Регион Шумадије и Западне Србије издваја се као регион у коме је дошло до највећег смањења активног становништва (радне снаге) узроковано највећим смањењем незапослених (-20 600) али и запослених (-16 900). Регион Шумадије и Западне Србије је једини регион у коме је на међугодишњем нивоу дошло до смањења броја запослених, али и до повећања становништва ван радне снаге, и то за +16 700.

У популацији младих, узраста 15–24 године, за разлику од укупне популације, дошло је до смањења запослених, за -15 300 (-8,1%), и повећања незапослених, за +2 400 (4,2%), и становништва ван радне снаге, за +3 500 (+0,8%).

Стопа активности младих у трећем кварталу 2022. износила је 34,1%, што је за -1,4 п. п. мање него у истом периоду прошле године. Стопа запослености износила је 25,4% и, у односу на трећи квартал 2021. године, смањена је за -1,9 п. п. Стопа незапослености младих на међугодишњем нивоу повећана је за +2,3 п. п. и у трећем кварталу 2022. године износила је 25,4%. У истом периоду, стопа незапослености младих у мушкој популацији повећана је за +3,1 п. п., док је у популацији жена повећање стопе незапослености нешто умереније, +0,5 п. п. У трећем кварталу 2022. године стопа незапослености мушкараца старосне доби 15–24 године износила је 23,8%, док је у популацији жена исте старосне доби била 27,9%.

Тзв. НЕЕТ стопа, односно удео младих узраста 15–24 године који нити раде нити су у процесу образовања или обуке у укупној популацији младих, у трећем кварталу 2022. године износила је 13,5%, што, у односу на трећи квартал 2021. године, представља смањење од -4,6 п. п. Код популације узраста 15–29 година стопа НЕЕТ била је на нивоу од 15,7% и бележи међугодишњи пад од -4,3 п. п.

Индикатор *Рано напуштање школовања*, који представља проценат младих лица старости између 18 и 24 године који су у најбољем случају завршили основну школу и нису наставили даље школовање (у последње четири седмице нису били на школовању или обуци), смањен је за -0,9 п. п. у односу на период пре годину дана, и у трећем кварталу 2022. године износио је 5,1%.

Поређење са претходним кварталом

У трећем кварталу 2022, у поређењу са другим кварталом 2022. године, укупно становништво узраста 15 и више година смањено је за -17 200, при чему је становништво ван радне снаге смањено за -7 400 а контингент радне снаге (активног становништва) мањи је за -9 800. У оквиру радне снаге дошло је до незнатног међукварталног смањења запослености (-11 400) и повећања незапослености (+1 700). То је условило да у трећем кварталу 2022. основни параметри којима се мери кретање на тржишту рада остану на истом нивоу као и у другом кварталу 2022. године. У трећем кварталу 2022. године стопа запослености је износила 50,8%, стопа незапослености 8,9% а стопа становништва ван радне снаге 44,2%.

Иако су стопа запослености, незапослености и становништва ван радне снаге, као релативне мере стања на тржишту рада, у трећем кварталу остале готово непромењене у односу на други квартал 2022. године, дошло је до одређених промена у оквиру укупне запослености и осталих комплементарних скупова. У мушкој популацији, стопа запослености је смањена за -0,6 п. п., уз истовремено повећање стопе незапослености за исти износ и повећање стопе становништва ван радне снаге за +0,2 п. п., па су у трећем кварталу 2022. године поменуте стопе износиле 58,3%, 8,4% и 36,3%, респективно. С друге стране, у популацији жена дошло је до повећања стопе запослености, и то за +0,4 п. п., и смањења стопе незапослености, за -0,6 п. п., и стопе становништва ван радне снаге, за -0,2 п. п., те су оне у трећем кварталу 2022. године износиле 43,9%, 9,6% и 51,4%, респективно.

Мерено апсолутним бројем, укупна запосленост у трећем кварталу 2022. године смањена је за -11 400 лица. У оквиру укупне запослености дошло је до смањења како формалне запослености, за -1 800 (-0,1%), тако и неформалне запослености, за -9 700 (-2,3%). Формална запосленост ван пољопривреде је смањена за -13 400 (-0,6%), док формална запосленост у пољопривреди бележи раст од +11 700 (+6,1%). У исто време, и неформална запосленост у пољопривреди бележи раст од +4 500 (+1,9%), док је неформална запосленост ван пољопривреде смањена за -14 200 (-7,5%).

Територијално посматрано, кретања на тржишту рада између другог и трећег квартала 2022. године обележила је поларизација између севера и југа. Београдски регион и Регион Војводине, с једне стране, бележе раст запослености, +10 800 и +14 200, респективно, уз истовремено смањење становништва ван радне снаге, за -14 200 и -16 300, респективно, без битнијих промена у броју незапослених. С друге стране, у Региону Шумадије и Западне Србије и Региону Јужне и Источне Србије долази до повећања становништва

ван радне снаге (+13 500 и +9 600, респективно), које је узроковано смањењем запослености (-11 300 и -25 200, респективно), а у Региону Јужне и Источне Србије праћено је и повећањем незапослености за +10 400.

Код младих, узраста 15–24 године, дошло је до повећања незапослености, за +18 500 (+45,4%), и смањења становништва ван радне снаге, за -17 600 (-3,8%), у трећем кварталу у односу на други квартал 2022. године. С обзиром на то да је број запослених младих у истом периоду незнатно смањен, за -3 000 (-1,7%), овај прелазак лица из контингента становништва ван радне снаге у контингент незапослених може се сматрати очекиваним сезонским кретањем, јер су то лица која су у другом кварталу завршила школовање изашла из контингента ван радне снаге и ушла у контингент радне снаге (активног становништва) у трећем кварталу 2022. Тзв. NEET стопа, односно удео младих, узраста 15–24 године, који нити раде нити су у процесу образовања или обуке у укупној популацији младих, у односу на други квартал 2022. године, повећана је за 2,0 п. п., а у популацији узраста 15–29 година стопа NEET бележи међуквартални раст од 2,5 п. п.

Основни индикатори, III квартал 2022. године

Стопа активности становништва старог 15 и више година у III кварталу 2022. године износила је 55,8%, при чему је стопа активности мушкараца 63,7%, а жена 48,6%. У Београдском региону забележена је највећа стопа активности у овом периоду (59,8%), док су у Региону Војводине и Региону Шумадије и Западне Србије забележене стопе активности 55,7% и 55,5%, респективно. У Региону Јужне и Источне Србије забележене су најниже стопе активности, и то 51,7%.

Стопа запослености становништва старости 15 и више година износила је 50,8%, и то мушког становништва 58,3%, а женског 43,9%. Београдски регион бележи највећу стопу запослености (55,3%), а иза њега следе Регион Војводине (51,6%) и Регион Шумадије и Западне Србије (50,1%). Регион Јужне и Источне Србије бележи најмању вредност (45,6%).

Стопа неформалне запослености у наведеном кварталу на нивоу свих делатности износила је 14,0%. Стопа неформалне запослености у делатности пољопривреде износила је 53,8%, док је у делатностима ван пољопривреде ова стопа имала вредност од 7,0%.

Стопа незапослености становништва старости 15 и више година износила је 8,9%, и то 8,4% за мушкарце и 9,6% за жене. Гледано на нивоу региона, ова стопа имала је најмању вредност у Региону Војводине (7,4%), а затим следе Београдски регион (7,5%) и Регион Шумадије и Западне Србије (9,7%). У Региону Јужне и Источне Србије и даље се бележи најлошија ситуација на тржишту рада, што показује највећа стопа незапослености, од 11,9%.

Табела 1. Основни показатељи кретања на тржишту рада, III квартал 2022.

	III квартал 2022	Промене у односу на претходни квартал		Промене у односу на исти квартал претходне године	
	(у хиљ.)	(у хиљ.)	%	(у хиљ.)	%
Популација старости 15+	5786,8	-17,2	-0,3	-63,9	-1,1
Активно становништво	3230,9	-9,8	-0,3	-35,1	-1,1
Запослени	2942,0	-11,4	-0,4	17,5	0,6
Формално запослени	2529,5	-1,8	-0,1	36,7	1,5
Неформално запослени	412,6	-9,7	-2,3	-19,1	-4,4
Незапослени	288,9	1,7	0,6	-52,6	-15,4
Становништво ван радне снаге	2555,9	-7,4	-0,3	-28,8	-1,1
	%	(п. п.)			
Стопа активности	55,8		0,0		0,0
Стопа запослености	50,8		-0,1		0,8
Стопа неформалне запослености	14,0		-0,3		-0,7
Стопа незапослености	8,9		0,0		-1,6
Стопа становништва ван радне снаге	44,2		0,0		0,0

Анкета је у трећем кварталу 2022. године спроведена на узорку од 14 780 домаћинства, од чега је анкетирано 10 572 домаћинства, односно 22 925 лица старости 15 и више година.

Детаљнији подаци могу се наћи у табелама које су део саопштења из Анкете о радној снази за III квартал 2022. (PC10), на адреси: <http://publikacije.stat.gov.rs/G2022/XIs/G20221323.xlsx>.

Због промене методологије Анкете о радној снази од 2021. године, подаци из овог саопштења нису упоредиви са подацима објављеним у истоименим саопштењима пре 2021. године. Како би се обезбедила упоредивост основних показатеља за период пре 2021, извршена је ревизија најважнијих индикатора. Ревидирани подаци су доступни у бази података на веб-сајту РЗС-а.

Методолошка објашњења

Анкета о радној снази представља најобухватнији и једини међународно упоредиви инструмент за праћење кретања на тржишту рада, којим се региструју демографске и социоекономске карактеристике становништва старијег од 15 година.

Главни циљ Анкете је оцењивање обима радне снаге, тј. запосленог и незапосленог становништва, при чему се под запосленошћу подразумева рад и у формалном и у неформалном сектору.

Поред тога, ово истраживање бави се карактеристикама запослености (професионалним статусом запослених лица, њиховом делатношћу, занимањем, правима која остварују на послу) и незапослености (стеченим образовањем, дужином тражења посла, претходним радним искуством), као и карактеристикама лица ван радне снаге – образовањем, старошћу, извором прихода и спремношћу да се укључе на тржиште рада.

Лица (старости 15–89 година) која су најмање један сат у посматраној седмици обављала неки плаћени посао (у новцу или натура), као и лица која су имала запослење, али која су у тој седмици била привремено одсутна са посла, сматрају се **запосленим лицима**.

Стопа запослености представља удео запослених у укупној посматраној популацији (становништву старом 15 и више година).

Неформалном запосленошћу сматра се рад у нерегистрованим пословним субјектима, рад у регистрованим пословним субјектима без уговора о раду, као и рад неплаћених породичних радника.

Стопа неформалне запослености представља удео неформално запослених у укупној запослености.

Незапослена лица су она лица (старости 15–74 године) која нису обављала ниједан плаћени посао у посматраној седмици, активно су тражила посао током четири седмице које су претходиле посматраној седмици, и у могућности су да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Стопа незапослености представља удео незапослених у радној снази (запослени и незапослени).

Стопа дугорочне незапослености представља удео лица незапослених дуже од годину дана у радној снази (запослени и незапослени).

Стопа НЕЕТ подразумева учешће лица старости 15–24 године (или 15–29 година) која нису запослена, нису на школовању, нити су на обуци, у укупној популацији тог узраста.

Активно становништво (радну снагу) чине сва запослена и незапослена лица.

Стопа активности (учешћа радне снаге) представља удео активног становништва у укупној посматраној популацији (становништву старом 15 и више година).

Становништво ван радне снаге чине сва лица у посматраној популацији (старости 15 и више година) која нису сврстана у запослено или незапослено становништво. У становништво ван радне снаге спадају студенти, пензионери, лица која обављају кућне послове, као и остала лица која у посматраној седмици нису обављала ниједан плаћени посао, нису активно тражила посао или нису била у могућности да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Стопа становништва ван радне снаге представља удео становништва ван радне снаге у укупној посматраној популацији (становништву старом 15 и више година).

Више информација о методологији Анкете доступно је на адреси: https://data.stat.gov.rs/Metadata/24_Zarade/Html/240003_ESMS_G0_2021_1.html

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).